

Postupy správních orgánů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

- upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (= správní orgány)
- nevztahuje se na právní jednání prováděné správními orgány a na vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti
- použije se, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup – princip subsidiarity

Základní zásady činnosti správních orgánů (§ 2 -8)

- zákonnost
- zákaz zneužití pravomoci
- ochrana práv nabytých v dobré víře
- ochrana veřejného zájmu
- legitimní čekávání
- materiální pravda
- služba veřejnosti
- poučovací
- rychlost a hospodárnost
- rovnost účastníků
- součinnost a spolupráce správních orgánů

Základní postupy správních orgánů

- správní řízení, exekuce, (část druhá, třetí)
- vydávání opatření obecné povahy (část šestá)
- uzavírání veřejnoprávních smluv (část pátá)
- vydávání závazných stanovisek
- vydávání vyjádření, osvědčení, sdělení (část čtvrtá)
- další činnosti

Správní řízení (část druhá, třetí)

= postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.

Subjekty správního řízení

= ti, kteří se na něm podílejí

- správní orgán – úřední osoba (každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu)
- účastník
- dotčené správní orgány (ty, o kterých to stanoví zákon, ty, které vydávají závazné stanovisko nebo vyjádření, které je podkladem rozhodnutí)
- další dotčené osoby (svědci....)

Podjatost (§ 14)

1) poměr - k věci

- k účastníkům řízení

- k zástupcům účastníků řízení

+ má takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti

x zaměstnanecký nebo služební poměr (změna SŘ od 1.11.2018)

2) účast v řízení v téže věci na jiném stupni

→ úřední osoba je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit

Vedení řízení (§ 15 a násl.)

- Jednotlivé úkony písemně, o jiných úkonech protokol, jiná forma, kterou stanoví zákon

Protokol (§ 18)

- sepisuje se o jiných než písemných úkonech
- obsahuje popis události: místo, čas, označení úkonů, identifikaci přítomných osob, jejich podpisy

Jednací jazyk (§ 16)

- správní orgán - čeština
 - účastníci – čeština, slovenština, národnostní menšiny
- <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935/>

Vedení řízení

Spis (§ 17)

- = souhrn všech záznamů o řízení
- označen spisovou značkou

Úřední deska (§ 26)

fyzická x elektronická

Účastníci řízení (§ 27 a násl.)

- 1) v řízení o žádosti - žadatel, a další dotčené osoby, na které se pro společensví práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního řádu (§ 27 odst. 1 písm. a))
- 2) v řízení z moci úřední – ten, jemuž má být rozhodnutím založeno změněno nebo zrušeno právo nebo povinnost, nebo prohlásit, že takovou povinnost má anebo nemá (§ 27 odst. 1 písm. b))
- 3) další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny na svých právech nebo povinnostech (§ 27 odst. 2)
- 4) osoba, o které to říká zvláštní zákon (§ 27 odst. 3)

Za účastníka bude v pochybnostech považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak.

Jednání právnické osoby (§ 30)

- ten, kdo je k tomu oprávněn v řízení před soudem podle zvláštního zákona (zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád)
- jménem státu vedoucí organizační složky státu, příslušné podle zvláštního právního předpisu, nebo jím pověřený zaměstnanec zařazený do této nebo jiné organizační složky státu.
- jménem územního samosprávného celku ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn územní samosprávný celek navenek zastupovat, jeho zaměstnanec nebo člen zastupitelstva, který byl touto osobou pověřen

Každý, kdo činí úkony, musí prokázat své oprávnění.

pouze jedna jednající osoba

Úkony účastníků řízení (§ 36 a násl.)

Podání = úkon směřující vůči správnímu orgánu

Forma: - písemná (i prostřednictvím DS)

- ústně do protokolu

- v elektronické podobě (uznávaný elektronický podpis)

- jiná - doplnění

Obsah: - kdo jej činí, podpis

- které věci se týká, co se navrhuje

- komu je adresováno

- další náležitosti, které stanoví zákon

Místo: věcně a místně příslušný orgán

Zastupování (§ 31 a násl.)

- zákonný zástupce
- opatrovník – ustanovuje správní orgán
- zmocněnec - na základě plné moci (lze udělit dále):
 - k určitému úkonu
 - pro celé řízení
 - pro neurčitý počet řízení s určitým předmětem s určitým předmětem, která budou v budoucnu zahájena
 - v jiném rozsahu na základě zvláštního zákona (advokáti...)

pouze jeden

Zastupování

- z úkonů zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému
- doručuje se zástupci, ledaže by účastník měl v řízení něco osobně vykonat
- v pochybnostech platí plná moc pro celé řízení
- úkony učiněné jinou osobou lze uznat, pokud o to účastník požádá (rozhoduje správní orgán)

Práva a povinnosti účastníků (§ 36 a násl.)

Práva:

- navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy
- vyjádřit se k podkladům rozhodnutí
- nahlížet do spisu

Povinnosti.

- předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti
- strpět ohledání věci na místě
- dostavit se na předvolání.....

Lhůty a počítání času (§ 39 a násl.)

Lhůty pro provedení úkonu stanoveny zákonem nebo správním orgánem

Počítání:

- počátek - nezapočítává se den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty
- konec
 - lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty; není-li v měsíci takový den, končí lhůta posledním dnem měsíce,
 - případně-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den
- zachování - poslední den podání předáno držiteli poštovní licence nebo u správního orgánu vyššího stupně
 - V pochybnostech se považuje za zachovanou, neprokáže-li se opak.

Doručování (§ 19 a násl.)

- 1) předáním na místě
- 2) prostřednictvím veřejné datové sítě (= datová schránka)
- 3) sám správní orgán
- 4) prostřednictvím provozovatele poštovních služeb
- 5) prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy
- 6) veřejnou vyhláškou
- 7) jiným způsobem

Doručování - místo

- tam, kde je adresát zastižen
- adresa pro doručování / uvedená v systému evidence obyvatel pro doručování
- adresa trvalého pobytu/místa podnikání/sídla
- úřední deska

Okamžik doručení

- převzetím při předání
- odmítnutím převzetí
- přihlášení do datové schránky
- 15. den od vyvěšení na úřední desce
- fikce doručení:
 - 10. den od uložení u provozovatele poštovních služeb/ správního orgánu/kontaktního místa
 - 10. od doručení do datové schránky

Průběh řízení v prvním stupni (§ 44 a násl.)

- zahájení řízení
- úkony subjektů řízení v průběhu řízení
- *přerušeni řízení*
- rozhodnutí

Příslušnost (§ 10 a násl.)

Řízení vždy vede příslušný orgán → postoupení pro nepřislušnost (§ 12)

- věcná (§ 10)
- místní (§ 11)
- funkční

Zahájení řízení (§ 44 a násl.)

- řízení o žádosti – podáním žádosti (návrhu)
- řízení z moci úřední – oznámení prvnímu účastníku podle § 27 odst. 1 (není-li znám, kterémukoliv jinému)

Překážky řízení (§ 48)

- řízení u jiného orgánu v téže věci
- existující rozhodnutí v téže věci

Úkony v průběhu řízení (§ 50 a násl.)

= získávání podkladů pro vydání rozhodnutí (= návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z jeho činnosti, podklady od jiných správních orgánů, skutečnosti obecně známé....)

- Podklady opatřuje správní orgán:

- řízení o žádosti – ochrana veřejného zájmu

- řízení z moci úřední – vše

- ústní jednání (§ 49) – fakultativní x obligatorní, veřejné x neveřejné

Dokazování (§ 51 a násl.)

= prokazování skutečností, které mohou přispět k objasnění projednávané věci

- důkaz x důkazní prostředek (listina, výpověď svědka.....)
- volné hodnocení důkazů (§ 50 odst. 4, § 52)
- získání i provedení v souladu s právními předpisy

Důkazní prostředky

= všechny důkazní prostředky, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci:

- listina (§ 53)
- ohledání (§ 54)
- svědecká výpověď (§ 55)
- znalecký posudek (§ 56)
-

Zajištění průběhu a účelu řízení

prostřednictvím zajišťovacích prostředků - přiměřenost

- předvolání (§ 59)
- pořádková pokuta (§ 62)
- předvedení (§ 60)
- vykázaní z místa konání úkonu (§ 63)
- předběžné opatření (§ 61)

Přerušení řízení (§ 64 a násl.)

- na nezbytně nutnou dobu
- z důvodů stanovených zákonem (§ 64 odst. 1, 2 a 3)
- po dobu přerušení neběží lhůty a lze vykonávat jen nezbytně nutné úkony
- v řízení správní orgán pokračuje, jakmile odpadnou překážky

Rozhodnutí (§ 67 a násl.)

= správní akt, kterým správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách

- ve věci x procesní (usnesení)
- ukončení řízení – rozhodnutí ve věci x zastavení řízení (usnesení)
- mezeitímní rozhodnutí a rozhodnutí v části věci (§ 148)

Obsah a forma rozhodnutí

Forma:

- písemná, nestanoví-li zákona jinak
- obsah: - výroková část
 - odůvodnění
 - poučení

Lhůta pro vydání rozhodnutí (§ 71)

pořádková, lze prodloužit

- bez zbytečného odkladu
- do 30 dnů
- dle zvláštního zákona

nedodržení → opatření proti nečinnosti (§ 80)

Vlastnosti rozhodnutí (§ 73 a násl.)

Právní moc

- rozhodnutí bylo oznámeno a nelze se proti němu odvolat →
je konečné, závazné a nezměnitelné (x mimořádné opravné prostředky)

Vykonatelnost

- způsobilost rozhodnutí vyvolávat jím předvídané právní účinky
(vynutitelnost, exekuce)
- vázanost na právní moc x předběžná vykonatelnost

Vlastnosti rozhodnutí

Jiné právní účinky

- konstitutivní neexekutivní rozhodnutí (povolení....)

Nicotnost

- rozhodnutí vykazuje takové vady, že jej nelze za rozhodnutí vůbec považovat

Opravné prostředky (§ 81 a násl.)

Řádné

odvolání (§ 81) (rozklad (§ 152), odpor (§ 150))

Mimořádné

podnět k přezkumnému řízení (§ 94)

návrh/podnět na obnovu řízení (§ 100)

Odvolání (§ 81 a násl.)

- proti všem rozhodnutím, není-li vyloučeno zákonem
- podává pouze účastník
- do 15 dnů od oznámení, u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal
- účinky: odvalovací, odkládací (nestanoví-li zákon jinak)
- odvolání jen proti odůvodnění je nepřípustné

postup orgánu, který rozhodnutí vydal

- autoremedura
- zastavení řízení
- postoupení odvolacímu orgánu

Odvolání

postup odvolacího orgánu (= nejbližší nadřízený orgán):

- potvrzení a zamítnutí odvolání
- změna části nebo celku
- zrušení části nebo celku a vrácení k novému projednání – závazný právní názor
- zrušení části nebo celku a zastavení řízení
- zamítnutí opožděného nebo nepřípustného odvolání

- rozhodnutí je konečné = nelze se proti němu odvolat
- odvolání lze vzít zpět

Přezkumné řízení (§ 94 a násl.)

- z moci úřední = může podat kdokoliv
- zkoumá se zákonnost

podnět → sdělení o nezahájení nebo zahájení přezkumného řízení

→ zastavení řízení

→ zrušení rozhodnutí

→ změna rozhodnutí

→ zrušení rozhodnutí a vrácení k novému projednání

Proti rozhodnutí v přezkumném řízení se lze odvolat.

Lhůty (§ 96 a § 97)

Obnova řízení (§ 100, § 102)

2 fáze:

- rozhodování o obnově (důvody, lhůty)
- obnovené řízení – řízení se vede znovu, rozhodnutím se ruší původní rozhodnutí

Exekuce (§ 103 a násl.)

= výkon rozhodnutí poté, co není ve stanovené lhůtě splněna jím uložená povinnost

- plnění peněžité (DŘ) x nepeněžité (SŘ)
- exekuční orgán, exekuční titul
- nařízení exekuce vydáním exekučního příkazu

exekuce na nepeněžitá plnění: náhradní výkon, přímé vynucení, ukládání donucovacích pokut

Zvláštní druhy řízení

Sporné (§ 141) – spory z veřejnoprávních smluv a jiné stanovené zákonem

O určení právního vztahu (§ 142) – na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo

S velkým počtem účastníků (§ 144) – více jak 30, lze doručovat veřejnou vyhláškou

Příkazní (§ 150) – řízení z moci úřední/sporné, příkaz může být první úkon v řízení (dostatečné skutkové zjištění), podáním odporu se příkaz ruší → správní řízení

Veřejnoprávní smlouva (§ 159 a násl.)

= dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva

- druhy:
 - koordinační
 - subordinační
 - mezi účastníky
 - další podle zvláštních zákonů (dotační, ochrana EVL)

Opatření obecné povahy (§ 171 a násl.)

- závazný správní akt, který není předpisem ani rozhodnutím, nemusí tak být v zákoně výslovně označen (materiální povaha) – např. stanovení záplavových území
- konkrétní věc + neurčitý okruh osob
- podléhá připomínkám dotčených osob
- oznamuje se veřejnou vyhláškou

Závazné stanovisko (§ 149)

- úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu
- přezkoumatelné v rámci odvolacího řízení o rozhodnutí ve věci
- lze změnit nebo zrušit také v přezkumném řízení

Další úkony

Vysvětlení – (§ 137)

- před zahájením správního řízení k prověření oznámení, ostatních podnětů a vlastních zjištění, která by mohla být důvodem k zahájení řízení z moci úřední
- povinnost poskytnout
- povinnost/možnost odmítnout
- záznam o podání vysvětlení nelze použít jako důkaz

Vyjádření, osvědčení, sdělení (§ 154)

- Další a další.....

Soudní přezkum zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

- KS – NSS
- Žaloba proti pravomocnému rozhodnutí po vyčerpání řádných opravných prostředků
- Zkoumá se zákonnost
- Soud:
 - žalobu zamítne/odmítne
 - řízení zastaví
 - rozhodnutí správního orgánu změní
 - rozhodnutí správního orgánu zruší a věc vrátí k novému projednání

Kasační stížnost

- proti rozhodnutí soudu není přípustný řádný opravný prostředek (je pravomocné oznámením) →
- lze podat kasační stížnost k NSS:
 - kasační stížnost zamítne/odmítne
 - zastaví řízení
 - zruší rozsudek a vrátí k novému projednání
 - zruší rozsudek i správní rozhodnutí

Veřejný ochránce práv

zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv (www.ochrance.cz)

- působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud je toto jednání v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy nebo jsou úřady nečinné
- volen PS na 6 let
- součinnost šetřených orgánů
- stanovisko → návrh opatření k nápravě – nevyhoví-li orgán → vyrozumění nadřízeného orgánu, příp. veřejnosti